מן האומנין נותנין להן בעד הבנין ובעד השבח יחד: **אותן המעות.** שחיללו בו הקטורת והיה בראשונה לצורך האומנין מה יעשו בהן: **ינתנו לבית גרמו וכו'.** שמקבלין שכרן מתרומת הלשכה: **והן וכו'.** והוא שיהו חייבין להן לבית גרמו מעות משנה שעברה דאי משנה הבאה אף שכרן באה מתרומה חדשה: **בעי.** שאל אם לא היו וכו' מה יעשו במעות הראשונות: **תמן צריכא ליה.** מעיקרא מיבעיא ליה והשתא פשיטא ליה דר' בא בשם ר' חייא בר בא אמר למילתייהו: **ומשני הן צריכא ליה.** הא דקמבעיא ליה אם הן באין לכלי שרת כשירי הלשכה או דהוו להו כמותר תרומת הלשכה אבל לקיץ המזבח ודאי באין דאף מותר תרומת הלשכה לקיץ המזבח באה: **דאיפלגון.** דפליגי ר"י ב"ח ור"י ב"ל: **פיטמה.** לקטורת בכלי חול:

כלומר כשהן בונין בבדק הבית היו קונין כל צרכי הבנין ממעות חולין כו' ולאחר שנגמר היו מקדישין אותו כן שהיו מביאין מעות של הקדש כשיעור דמי כל הבנין והשבח שהשביחו האומנין בבנין ושכר האומנין ואמר שתחול קדושה שיש במעות הללו על הבנין ונמלא קדוש והמעות יצאו לחולין ופורעין ...

ומביא קטורת ומחלל עליהן ונותנים אותה לאומנין בשכרן [א]אותן המעות מה יעשה בהן רבי אומר אומר אני ינתנו לבית גרמו ולבית אבטינס שהיו בקיאין בפיטום הקטורת ובמעשה לחם הפנים א"ר שמואל בר רב יצחק והן שיהו חייבין [ב]להן מעות משעה ראשונה (א)רבי חייה בר בא בעי לא היו חייבין להן מעות משעה הראשונה [ג]אתא רבי (ביבי) בא בשם ר' חייה בשם ר' יוסי (יוחנן) [א]מקייצין בהן את המזבח ר' בא בר כהן בעי קומי ר' יוסה מחלפא שיטתי' דר' חייא בר בא [ד]תמן צריכה ליה וכה פשיטא ליה הא דצריכה ליה בכלי שרת הא דפשיטא ליה בקיץ למזבח דאיתפלגון פיטמה[א] בחולין (ב)ר' יוסי בי רבי חנינה אמר [ב]פסולה רבי יהושע בן לוי אמר כשירה[ג] מה טעמא דרבי יוסי בי רבי חנינה קודש היא שתהא הווייתה בקודש מה טעמא דרבי יהושע בן לוי קודש היא שתהא באה מתרומת הלשכה (ג)אמר רבי יוסי בי רבי בון אתיא דרבי יוסי בן חנינה כשמואל ודרבי יהושע בן לוי כר' יוחנן דתנינן [ג] המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראוין לקרבנות צבור רבי יוחנן אמר קטורת אמר רבי הושעיה תיפתר באומן משל בית אבטינס שהיה נוטל בשכרו קטורת ודרבי יוסי בי ר' חנינה כשמואל דאמר רב הונא בשם שמואל מכתשת[ד] עשו אותה ככלי שרת לקדש א"ר יוסי בי רבי בון אמרה (ר' זעירא קמיה) רבי חונא קומי רבי יוסי דבר שקדש בכלי שרת נפדה א"ל ולא דשמואל היא דשמואל אמר קל הוא במותר דאיתפלגון הותירו[ה] תמימים שמואל אמר [ג]נפדין כתמימים ורבי יוחנן אמר נפדין כפסולי המוקדשים הותירו[ו] שעירים על דעתיה דשמואל אם עולה (ד)נפדית לא כ"ש חטאת על דעתיה דר' יוחנן א"ר זעירא ירעו אמר רבי שמואל בר רב יצחק מקייצין בהן את המזבח וקשיא יש חטאת שקריבה עולה אמר ר' יוסה [א] שנייא[ז] היא שאין קרבנות צבור נקבעין אלא בשחיטה אמר רבי חייא (חנינה) תנאי ב"ד הוא על המותר שיקרבו עולות:

מתני'

... ואותן המעות ילכו למותר התרומה הישנה וכיון שיצאו לחולין חוזרין ולוקחין אותן מתרומה חדשה ויקרבו בשנה זו ואע"ג שאין בהמת קדשי יחיד מתחללת בלא מום כדקי"ל מואס כל בהמה טמאה דאמר מר בבעלי מומין שנפדו הכתוב מדבר אילו של צבור נפדין דלב ב"ד מתנה עליהן ובלא חולין אי אפשר לפדותן ממעות תרומה חדשה שאין הקדש מתחלל על הקדש: **נפדין כפסולי המוקדשין.** וירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה דקדושת הגוף שבהן להיכן הלכה ואינן מתחללין בלא מום: **הותירו שעירים.** שקנו הצבור מתרומת הישנה כגון שעיר של ר"ח אדר שנאבד ונמצא בניסן: **אם עולה נפדית.** להקריבה עולה ואע"ג שאם מניחין אותה לרעות עד שיסתאב נמי דמיה נופלין לקיץ המזבח להקריב עולה אפ"ה נפדית להקריבה עצמה עולה: **לא כ"ש חטאת.** שאם מניחין אותה שאינה קריבה אלא עולה: **ר"ז אומר ירעו.** השעירים כמו העולות: **מקיילין בהן.** בשעירים שנתותרו משנה לשנה את המזבח כשהמזבח בטל מקריבין אותן לנדבות צבור: **וקשיא יש חטאת קריבה עולה.** דשעירי הצבור חטאת הן וקיץ המזבח עולות הן: **שנייא היא.** שאני קרבנות צבור שאינן נקבעין לשם מה שיהיו אלא בשחיטתן וכל זמן שהן חיים רשות ביד צבור לשנותן למה שירצו: **תנאי ב"ד על המותרות.** אפילו חטאת שיקריבו עולות אבל שאר חטאות של צבור אין משתנין להיות עולות:

משנת אליהו

נוסחת רבינו הגאון נ"ע. וכדפרישית מה דמהפיך בגירסתו תמן פשיטא ליה דקאי אדלעיל ולהכי גרים לעיל בעי ר"ח בר בא ועיין בשבועות י"א א' אלא מעתה תפסל בלינה כו' ובמנחות ל' ע"ב ואם לנו נפסלו כו' ובשבועות י"א א' ד"ה מכל מקום כו': **ה"ג תפתר באומן שהיה נוטל בשכרו קטורת.** וכדפרישית והכי מתרץ לה נמי במסכת כריתות ו' ע"א אמר רבי אושעיא באותה הניתנת ...

א) ירושלמי יומא פ"ה הל"א, ב) כריתות ו א, ג) לקמן הל"ד, ד) עי' שבועות יא א, ה) שבועות י ב, ו) ע"ש יב א, ז) שם ע"ב,

לב א מיי' פרק ד משקלים הל"ב:
לג ב מיי' פרק ב מכלי המקדש הלכה ו:
לד ג מיי' פרק ד משקלים הל"א:

(א) ר' חייא כו' אתא ר' דיבא ור' חייא בשם ר' יוחנן מקיילין כו' חביבא בר כהן שאיל לר' יוסי מחלפתא כו': (ב) ר"י בר' חנינא כו' כשירה הוא דעתיה דר' יוסי בר' חנינא קודש היא כדי שתהא הוייתה בקדש (שעשו) דעתיה דריב"ל קדש היא כו' הלשכה אתיא דר' יוסי בר' חנינא כשמואל אתיא דריב"ל כר"י דהא תנינא המקדיש כו': (ג) א"ר יוסי דר' אבין אמר' ר' זעירא קמיה דרב הונא דבר שהוא קדוש בכ"ש נפדה כו': (ד) נפדית כל שכן חטאת כו' שמואל בר יצחק כו' א"ר חנינא תנאי כו':

[א] מלות אותן המעות מה יעשה בהן ל"ג וה"פ ומביא קטרת ומחלל עליהן ונותנים לאומנין בשכרן היינו מותר הקטרת שחילל על המעות והקטרת יצא לחולין נותנין לאומנין בשכרן והמעות אזלי לתרומה ישנה כדפי' הרמב"ם ולכן ל"ג הכא אותן המעות מה יעשה בהן דפשיטא דשם מותר הקטורת עליהן ואזלי לתרומה ישנה: [ב] נ"ל שהיו חייבין עליהן וכו': [ג] ה"ג לא היו חייבין להן מעות משעה ראשונה מחללין על מעות האומנין אותן מעות מה יעשה בהן אתא ר' בידי וכו'. ואם תרצה לידע כוונת הגאון הנ"ל בגי' זו עי' בספר תקלין חדתין ותמצא טעם מספיק כי כאן קצרה היריעה להכיל את כל דבריו: [ד] ה"ג תמן פשיטא ליה וכה צריכא ליה הא דפשיטא ליה בכלי שרת והא דצריכא ליה בחול. נראה דקאי אסוגיא דלעיל גבי בירולי יבש דקאמר שם בעי ר"ח בר בא עד כדין בירולי לח אפילו בירולי יבש וכו' יפלו לקיץ המזבח דפשיטא ליה שם

[א] עי' תוס' שבועו' דף יב ע"ב ד"ה ואף דהוא מטעם דלב ב"ד מתנה עליהם. ומכאן לא נראה כן וצ"ע:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

הלכה ד מתני' המקדיש נכסיו. וסתם הקדש לבדק הבית: והיו בהם דברים הראוים לקרבנות לצור. היינו קטורת: ינתנו לאומנין בשכרן. ויוצאין לחולין אע"פ שאין דבר אחר נכנס תחתיו דקסבר הקדש מתחלל על המלאכה דכתיב ועשו לי מקדש שתהיה המלאכה נעשית מן ההקדש: אינה מן המדה. כלומר אין מדה זו שאתה אומר כמדה האמורה לעיל בקטורת ואין ראוי אלא שתשוה מדותיך הלכך מפרישין מהן שכר האומנין וכו' כדאמרינן לעיל גבי מותר הקטורת שאין הקדש מתחלל על המלאכה: ודמיהן יפלו וכו' לבדק הבית. דסבר סתם הקדש לבדק הבית ואפי' במידי דחזי למזבח אבל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח שהמקדיש תמימים לבדק הבית אין נפדים אלא למזבח והדמים יפלו לבד"ה: ויביא בדמיהן עולות. קסבר מידי דחזי למזבח מסתמא למזבח אקדישנהו הלכך זכרים עצמן יקרבו עולות אבל נקבות אין קרבות שלמים דדעתיה דמקדיש שיהיו כולן לגבוה הלכך ימכרו לצרכי זבחי שלמי' דכיון דראוי' למזבח חלה עלייהו קדושת המזבח ויביא בדמיהן עולות: המקדיש בפי'. שאמר בהמה ונכסי להקדש דכיון שהפרישן והבדילן זו מזו ואעפ"כ לא אמר בהמה למזבח ונכסי לבדק הבית שמעינן שדעתו שהכל ילך אל מקום א' לבדק הבית אבל המקדיש סתם כל נכסיו אמרינן שדעתו להקדיש כל דבר למה שהוא ראוי: יינות שמנים וסלתות. שהן ראויין למנחות ולנסכים: ועופות. תורים ובני יונה: ר' ליעזר וכו'. טעמו מפרש בגמ': גמ' קטורת. היינו דברים הראוין לקרבנות לבור דבהמה ויינות ושמנים וסלתות כבר תני להו וקסבר יחיד מתנדב קטורת ור' הושעיא פליג כדפי' לעיל: תמן תנינן. בתמורה פ"ז: ומועלין בגידוליהן. שהמקדיש בהמה לבדק הבית מועלין בחלבה: ואין בהן הנאה לכהנים. משא"כ בקדשי מזבח הבשר או העור לכהנים: דר"א היא. הא דתנן סתם הקדשות לבד"ה דמשמע אפילו על בהמה אתיא כר"א: מה אנן קיימין. במאי איירי הך קרא אם במקדיש בית ממש: ה"ג כי פליגי במקדיש נכסיו. וה"פ דוקא במקדיש נכסיו הוא דאר"א שאף דמי הבהמות יפלו לבדק הבית שאין אדם חולק נדרו ומדשאר נכסיו לבדק הבית אף בהמה נמי: אבל במקדיש עדרו. כלומר במקדיש בהמות לחוד אף ר"א מודה שהן למזבח כיון שראויין למזבח: כל עמא מודיי. אפי' ר"י מודה שהוא לבדק הבית שאין אדם חולק נדרו: בהמה לא למזבח היא. בתמיה וכיון דבהמה למזבח נימא הכל למזבח אפי' שאר נכסיו שאין אדם חולק נדרו וספיקא לחומרא: ומשני בהמה. ודאי למזבח היא אלא הכא אזלינן לקולא ואמרינן לבדק הבית הוא מדסתם המקדיש הזה ולא פי' שמקדיש בהמות אלא אמר נכסיו ה"ל כאומר בפירוש שיהו לבדק הבית: לא שנייא וכו'. ל"ש המקדיש נכסיו ול"ש המקדיש עדר בתרוייהו פליגי ר"א ור"י: שפודין תמימים. כגון שעבר והקדיש תמימי' לבדק הבית כשהן נפדין בעוד שהן תמימים יוצאין לחולין: *)(מתני'. דחולין פ' הזרוע נמי דייקא): מתניתא אמרה כן. בתמיה הא לא תנן אלא ולדן וחלבן של בעל מום שנפדו של בעל מום קבוע הוא דמותרין לאחר פדיון אבל של

*) כ"ה בכל דפוסים הקודמין והוא נעתק מפירוש מהרא"פ כי לפירוש הק"ע האי מתני' הוא קושיא ולא סייעתא. ודוק:

משנת אליהו

פליגא ר"ש בר"י דהכא אמה דבבבלי מביא בשם ר"ש בר"י גופיה דבשעירים ירעו דהתם אליבא דר"י לר"ש קאמר לה ורבי חנינא קאמר תנאי ב"ד על המותרות שיקרבו עולות ג"כ אליבא דרבנן דר"ש נ"ל תנאי ב"ד ומלשון דקאמר שאין קרבנות לבור נקבעין כו' משמע דעיקר כפי' הערוך שמביא התוס' שם י"ב ב' ד"ה ואף ולא כפירש"י: מתני' אמרה כן וולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן. עיין מה שכתבתי בקונטרס. ועיין במסכת תמורה ל"ב ב' ברש"י ד"ה וד"ה ועוד כו' דבקדשי ב"ה לא שני לן בין בעל מום מעיקרא לתם ונעשה בעל מום שהרי על עלים ואבנים הן חלין ושם ל"ג א' ד"ה ואמר רחמנא כו' דאי בר"ה תמימה נמי מיפרקא דמאי איכפת להו אי תם אי בעל מום ואפשר ליישב סייעתא דר"י בשם רב חסדא ממתני' דתמורה גם על תמימין לפי אוקימתא דגמרא בבכורות י"ד א' אף לדיחוייא דתפתר כו' והכי משמע הסוגיא דאמר רבי חזקיה בשם רבי יוסי קדשי בד"ה תמימין שפדאן יצאו לחולין כו' ואין להאריך:

ריבב"ן

מתני' ראוין לקרבנות לצור. מפרש בירושלמי קטורת ינתנו לאומנין בשכרן לאומני בית אבטינס בן עזאי לא סבירא ליה ליתן הקטורת לאומנין וטעמא מפרש בתוספתא ובירושלמי לפי שאין ההקדש מתחלל על המלאכה ומתני' דלעיל סתמא כבן עזאי: מתני' המקדיש נכסיו. סתם זכרים ימכרו לצרכי עולות אע"פ שאין פודין תמימין דוקא קדשי מזבח אבל קדשי בדק הבית נפדין תמימין דקי"ל בתמורה המתפיס תמימים לבדק הבית כשהן נפדין אינן נפדין אלא למזבח שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם וכן מפרש בירושלמי ר' חזקיה בשם ר' יוסי קדשי בדק הבית נפדין תמימין יצאו לחולין אין תימר לא יצאו לחולין היאך קדשי מזבח חלין על קדשי בדק הבית דס"ל לר' אליעזר דסתם הקדשות לבדק הבית ואין אדם חולק הקדשו לקדשי מזבח ולקדשי בדק הבית והכי מוכח בזבחים בפרק טבול יום דר' אליעזר סבר אין אדם חולק הקדשו[י] דלא שביק איניש קדשי מזבח ועביד קדשי בדק הבית: ירושלמי אמר ר' יוחנן מ"ט דר' אליעזר ואיש כי יקדיש את ביתו קדש לה' מה אנן קיימין אם בבית דירה כבר כתב אם המקדיש יגאל את ביתו אלא כך אנן קיימין במקדיש נכסיו (כל עמא מודו [מכאן שסתם הקדשות] שהוא לבדק הבית ר' זעירא בשם רב מה פליגן במקדיש נכסיו אבל במקדיש עדרו כל עמא מודו דלמזבח ר' בא בר הונא בשם רב מה פליגן במקדיש עדרו אבל במקדיש נכסיו כל עמא מודו לבדק הבית ר' יוחנן אמר היא המקדיש נכסיו היא המקדיש עדרו היא המחלוקת: מתני' נקבות ימכרו לצרכי זבח שלמי'. טעמא דר' יהושע לפי (שאין אדם) [שהאדם] חולק הקדשו ולא שביק קדשי מזבח ועביד קדשי בדק הבית להכי זכרים הן עצמן יקרבו עולות אבל נקבות אינו יכול הוא להקריבן שיאכל הבשר והעור שלו כשאר שלמים שהכל הקדש לפיכך ימכרו והם יקריבום (ודמיהן לבד"ה) [כ] וגם עור הזכרים שהן עולות לבד"ה והכי מסיק בפ' טבול יום הנ"מ בשר דלא תפיס לקדשי בדק הבית אבל עור תפיס אע"ג דאמר ר' יהושע אדם חולק הקדשו מה שראוי למזבח ושאינו ראוי למזבח לבדק הבית לא שיהו כשאר קדשי מזבח שעורותיהן לכהנים דמודה הוא שהעור לבדק הבית כשאר נכסים אפי' עור העולה וכן פירש רבינו שלמה ז"ל: ירושלמי אמר ריש לקיש טעמא דר' יהושע דכתיב דבר אל אהרן ואל בניו וגו' אשר יקריב לה' לעולה הכל קרב עולה. לרבוכם תמים זכר מנין אפילו נקבות ת"ל בבקר לרבות את הנקבות ובתמורה פ"ג [דף כ] א"ל ר' חייא בר אבא לר' יוחנן לר' יהושע דאמר זכרים עצמן יקרבו עולות ש"מ דקדושת הגוף אקדשינהו נקבות היכי קרבי שלמים הני מכח קדושה דחוייא אתיין פי' דהא אינו ראוי להקריבן הוא אלא דמיהן נבעי רעייה א"ל ר' יהושע ס"ל כר' שמעון דאמר כל מילי דלא חזו להקרבה לא נחתא קדושה לגופיה דתנן התם המפריש נקבה לאשם תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה אשם אם קרב אשמו יפלו דמיו לנדבה ר"ש אומר תמכר שלא במום אלמא לא קדוש אלא דמיה: מתני' השוה את מדתו. הכל לבדק הבית ואינו חולק הקדישו ור' [יהושע] חלק הקדישו לקדשי מזבח ולבדק הבית: בפירוש. שפירש לבדק הבית: מתני' ר' אליעזר אומר ימכרו לצרכי אותו המין ויביא בדמיהן עולות. ירושלמי אמר ר' אבהו בשם ריש לקיש טעמא דר' אליעזר דכתיב דבר אל אהרן ואל בניו וגו' אשר יקריב לה' לעולה. הכל קרב לעולה בבקר ולא עופות פי' אין מקריבין הן עצמן. להקריבו אין את יכול דכתיב בבקר ולא בעופות לפדותו אין את יכול שאין לעוף פדיון לפום כן צריך למימר לא קדשה אלא קדושת דמים ועוף דאין לו פדיון מנא לן דתניא בפרק המנחות והנסכים העופות והעצים והלבונה וכלי שרת אין להם פדיון שלא נאמר אלא בבהמה כדכתיב אם בבהמה הטמאה ופדה בערכך ובבהמה בעלת מום משתעי קרא:

הלכה ד מתני'

הלכה ד מתני' המקדיש[א] נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות הצבור [א]ינתנו לאומנין בשכרן דברי ר"ע אמר לו בן עזאי אינה היא המדה אלא מפרישין מהן שכר האומנים ומחללין אותן על מעות האומנין ונותנים אותן לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחים [ב]אותה מתרומה חדשה המקדיש[ג] נכסיו והיה בהן בהמה ראויה על גבי מזבח זכרים ונקבות רבי אליעזר אומר [ב]זכרים ימכרו [ד]לצרכי עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסיו לבדק הבית רבי יהושע אומר זכרים עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית אמר ר"ע רואה אני את דברי ר' אליעזר מדברי רבי יהושע שר' אליעזר (א)השוה את מדותיו ור' יהושע חלק א"ר פפיים שמעתי את דברי שניהן המקדיש בפירוש כדברי ר' אליעזר והמקדיש סתם כדברי ר' יהושע (ב)המקדיש[ה] נכסיו והיו בהן דברים ראוים לגבי מזבח יינות ושמנים ועופות ר' אליעזר אומר [ג]ימכרו לצרכי אותו המין ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית: גמ' המקדיש וכו' לקרבנות צבור: ר'[ו] יוחנן אמר (ג)קטורת אמר רבי הושעיה תיפתר באומן משל בית אבטינס שהיה נוטל בשכרו קטורת מה טעמא דבן עזאי שאין ההקדש מתחלל על המלאכה אלא על המעות: תמן[ז] תנינן יש בקדשי בדק הבית [ד]שסתם הקדשות לבדק הבית הקדש בדק הבית [ה]חל על הכל [ו]ומועלין בגידוליהן ואין בהן הנייה לכהנים אמר רבי חנניה דר' ליעזר היא דתנינן המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה ע"ג מזבח זכרים ונקבות רבי ליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקיבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית אמר רבי יוחנן טעמא דרבי ליעזר 1ואיש כי יקדיש את ביתו קודש לה' במה אנן קיימין אם בבית דירה (ד)כבר כתיב 2ואם המקדיש יגאל את ביתו אלא כי אנן קיימין במקדיש נכסיו [א]מכן שסתם הקדשות לבדק הבית אמר[ח] רבי זעירא רב חונה בשם רב במה פליגין במקדיש נכסיו אבל במקדיש עדרו כל עמא מודיי שהוא למזבח רבי בא רב חונה בשם רב מה פליגין במקדיש עדרו אבל במקדיש נכסיו כל עמא מודיי שהוא לבד"ה (ה)על דעתיה דרבי זעירא ניחא וקשיא על דרבי בא בהמה לא למזבח היא [ב]בהמה למזבח היא [א] ולמה סתם האיש הזה שהוא כאומר לא יהיה אלא לבד"ה רבי יוחנן אמר לא שנייא היא המקדיש נכסיו [ז]היא המקדיש עדרו היא המחלוקת (רבי אבא בשם רבי אבהו בשם ר' אחא) רב חונה בשם רב רבי אבהו בש' רבי יוחנן קדשי בד"ה שפודאן תמימין יצאו לחולין מתני'[ט] אמרה כן ולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן רב

מסורת הש"ס

א) כריתות ו ע"א, ב) אותן, ג) ב"ב קנא א וזבחים קב א תמורה כ א ודף לא ב, ד) ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו וכו', ה) ב"ב שם וזבחים שם), ו) כריתות ו א ועיין הל"ג, ז) תמורה לא ב, ח) שם, ט) חולין קל א, י) הדבר נ"ע דלר"א דס"ל דאין אדם חולק הקדשו א"כ ע"כ דלא ס"ל הך סברא דלא שביק איניש וכו' ואולי צ"ל ולא אמרינן דלא שביק וכו', כ) הדבר נ"ע דהא בהדיא תנן דמביא בדמיהן עולות ואולי דטעות סופר הוא וצ"ל ויביא בדמיהן עולות ועור הזכרים וכו',

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' פרק ה מערכין הל"י:
לו ב מיי' שם הל"ז:
לז ג מיי' שם הל"ח:
לח ד מיי' שם הל"ז ופ"ו הל"א:
לט ה מיי' שם פ"ו הלכה ח:
מ ו מיי' פרק ה ממעילה הל"י:
מא ז מיי' פרק ה מערכין הל"ז:

נוסחת הבבלי

(א) השוה את מדתו כו' שמעתי כדברי שניהן כו': (ב) המקדיש נכסים כו' לאלעזר כו': (ג) קטורת ר' יהושע אמר כו' לבד"ה וחלוק את הכל כו' אמר כו' חנינא דר' אליעזר כו' ר' אליעזר כו' ימכרו לזבחי שלמים כו': (ד) כבר נאמר כו' במה אנן קיימין במקדיש את נכסיו מיכאן כו' רב הונא כו' אבל המקדיש עדרו כו' ר' בא כו' הונא כו': (ה) על דעתיה דר' יוחנן לא שניא כו' ר"א בשם ר' אבהו בשם ר' אחא קדשי כו':

הגהות הגר"א

בירושלמי יבא אע"ג שהן חול לאחר לקין המזבח והכא מספקא ליה. ומשני הא דפשיטא ליה בכלי שרת דשם בירושלמי יבא עכ"פ מן בכלי שרת. ומה שבפנים קדשו רק דבירושלמי ס"ל לר"ע דלא קדיש להו וג"כ דין קודש להם דאם יש זבח וכו' ונפסלו בלינה ולהכי לקין המזבח משא"כ הכא לחד מ"ד פסולה היא ולכן מספקא לי' ומה דלריכא לי' היינו בכה"ג שנתפטמו הקטורת בחול דפליגי בזה אי כשרה אי פסולה ומספקא ליה בדמים אי אתי לקין המזבח או לא. ולהכי גריס לעיל בעי ר"ח בר בא. ועי' שבועות (יא.) ד"ה אלא מעתה וכו'. ובמנחות (ל:) ואם לנו נפסלו כו': [א] ה"ג אלא במה אנן קיימין במקדיש את נכסיו קדש לה' שסתם הקדשות לבדק הבית. כל"ל. דהא הקדש סתמא כתיב והכל לה' ומקדש לה' הוא דקמוכח לה: [ב] ה"ג ע"ד דרבי בא קשיא בהמה לא למזבח היא המקדיש בהמה אמאי אומר לבד"ה ולמה סתם האיש הזה וכו' כל"ל:

גליון הש"ס

[א] היינו מדלא פי' לעולה או לשלמים ע"כ דלא לקרבן מכוין אלא לבד"ה ועיין מהרא"פ ודלא כק"ע שנדחק ולפ"ז אם כן הוא אלא זכרי דסתמא הם עולות שהם כליל גם ר"א מודה דהם עלמן יקרבו עולות כיון דלא הוי לריך ולדעת ר"א דלא בר אהבה בתמורה הם ס"ק לפרש וזהו א"ש דברי הרמב"ם בפ"ה מהמעערכ' הלכ"א שכתב וכן המקדיש נכסים והיו בהם זכרים שדינן שיקרבו עולות אף שפסק כב"ה מערכין בכ"ה ועי' בלח"מ שכתב צל"ע דשם דמיירי בזוכרים לבד בזה גם ר"א מודה וכו' אבא שם משא"כ בזוכרים ונקבות יחד פסק כר"א וכפרש"י ור"ק משום דבירושלמי תפס כן כדרכו ז"ל ודו"ק:

תקלין חדתין

מותרי חטאות שיקרבו עולות אבל עיקר הקרבן אינו משתנה: מתני' המקדיש נכסיו. וסתם הקדש לבד"ה: לקרבנות לבור. מפרש בגמ': ינתנו לאומנין בשכרן. ויוצאין לחולין אע"פ דאין דבר אחר נכנס תחתיו דקסבר הקדש מתחלל על המלאכה דכתיב ועשו לי מקדש שתהיה המלאכה נעשית מן ההקדש: אינה מן המדה. לאו מדה שוה היא לדתנינא לעיל אלא מפרישין כו' כמו גבי קטורת דלמעלה: גמ' המקדיש כו' רי"א קטרת. היינו ראוין לקרבנות לבור דבהמה ושארי דברים הא קתני לה וס"ל יחיד מנדב קטרת: ר"ה אמר תפתר באומן שהיה נוטל כו'. ועד שלא לקחו ממנו הקדישה ובבבלי במסכת כריתות ו' ע"א פריך עלה למה לא תני הכי וחוזר ולוקחין כו' אע"כ דהכא מיירי בסממני קטורת שעדיין לא נתפטמה כלל: מתני' המקדיש כו' ודמיהן יפלו כו' לבד"ה. דסבר סתם הקדשות לבד"ה ואפי' במידי דחזי למזבח אבל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח שהמקדיש תמימים לבד"ה אינן נפדין אלא למזבח והדמים יפלו לבדק הבית: ויביא בדמיהן עולות. ס"ל מידי דחזי למזבח מסתמא למזבח אקדשינהו הלכך זכרים עצמן יקרבו עולות אבל נקבות אין קריבות שלמים לדעתיה דמקדיש שיהיו כולן לגבוה הלכך ימכרו לצרכי זבחי שלמים דכיון דראויות למזבח חלה עלייהו קדושת מזבח ויביא בדמיהן עולות: המקדיש בפירוש. שאמר בהמה ונכסי להקדש דכיון שהפרישן והבדילן זו מזו ואעפ"כ לא אמר בהמה למזבח ונכסי לבד"ה שמעי' שדעתו שהכל ילך אל מקום אחד לבד"ה אבל המקדיש סתם כל נכסיו אמרינן דעתו להקדיש כ"ד למה שהוא ראוי: גמ' תמן תנינן. במסכת תמורה (ל"א ב'): שסתם הקדשות. היכא שלא פירש כשהקדיש כדלקמן: בגידוליהן. תרנגולת בביצתה ובהמה בחלבה נקרא גידוליהן: לכהנים. דבקדשי מזבח הבשר או העור לכהנים: דר"א. הא דתני שסתם הקדשות לבד"ה אתי כר"א דס"ל הכי: טעמא דר"א. דס"ל הכי: מה אנן קיימין. היכא איירי האי קרא: במקדיש את נכסיו. דהיינו בכה"ג

דתניא דר"א: ה"ג קודש לה' שסתם הקדשות לבד"ה. דהקדש סתמא כתוב והכל לה' ומקדש לה' הוא דקמוכח לה: במקדיש נכסיו. סתמא התם פליג ר"א וס"ל דאף הבהמות לבד"ה כמו שאר נכסיו שהן לבד"ה: עדרו. שהן בהמות ראויות למזבח אף ר"א מודה שהן למזבח: אבל מקדיש נכסיו כו' לבדק הבית. לפי שאין אדם חולק נדרו. ולדידיה נ"ל דלא תני עם שאר נכסים במתניתין דהאי מוקי בכה"ג דליכא שאר נכסים פליגי והכי מתרץ לה בתמורה שם: ע"ד דר' בא קשיא. למה פליג ר"א במקדיש עדר שיהיה לבד"ה והא בהמה שייכי למזבח. ומשני. ה"ג המקדיש בהמה למזבח כו'. מפרש שהוא למזבח ומדסתם האיש הזה ש"מ שכוונתו לבד"ה: ר"י ל"ש כו'. דבשתיהן פליגי במקדיש נכסיו ודאי ניחא כדלעיל ובמקדיש עדרו טעמא דר"א מדסתם כו' כוונתו לבד"ה ור"י פליג: הקדש בד"ה שפדאן תמימים. איירי בהקדיש כגון בכה"ג דמתני': מתני' אמרה כן וולדן וחלבן מותר אחר פדיונן. מתניתין היא בחולין (קל"א א') ובבכורות (י"ד א'). וקשיא טובא דהא התם איירי בקדם מום קבוע להקדשן כדתני שם בהדיא כל שקדם מום קבוע להקדשן כו' והיאך מביא סייעתא להכא דאיירי בתמימין. ויש לפרש דבבכורות שם מהדר גמרא לפרושי מה דתני במתני' שם כל שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו כו' יוצאין לחולין ליגזז ולעבד וולדן וחלבן כו'. טעמא דנפדו הא לא נפדו אסורין בגיזה ועבודה מסייע לר"א דאמר קדשי בד"ה אסורין בגיזה ועבודה (ופי' רש"י שם) והכי קקדשי בד"ה דמי דהכא עלמא לא הוקדשו מתחלה אלא לדמיהן. ודחי שם. אמרי לא קדושת דמים הוא דמיחלפא בקדושת הגוף למזבח גזרו רבנן אבל קדשי בד"ה לא. (שם) לא תסייעיה מהכא דקדושת דמים למזבח הוא דהוקדשו לשם כן שיהיו הדמים קריבים למזבח ולכן אסור בגיזה ועבודה משום דמתחלפא בקדושת הגוף למזבח (ובתוס' ד"ה כל כו') לאו בקדשי בד"ה איירי אלא בהקדשן למזבח לדמיהן כו'. חזינן דלמסקנא דגמרא

תורה אור השלם

1 וְאִישׁ כִּי יַקְדִּשׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַייָ וְהֶעֱרִיכוֹ הַכֹּהֵן בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כַּאֲשֶׁר יַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן כֵּן יָקוּם: ויקרא כז יד
2 וְאִם הַמַּקְדִּישׁ יִגְאַל אֶת בֵּיתוֹ וְיָסַף חֲמִישִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ עָלָיו וְהָיָה לוֹ: ויקרא כז טו

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

א) תמורה כ א, ב) שם ע"ב, ג) שם יט ב, ד) ע"ש כ א,

עין משפט נר מצוה

מב א מיי' פרק א מתמורה הלכ"א:
מג ב מיי' פרק ד מפסה"ק הלכ"ו:
מד ג מיי' פרק ה מערכין הל"ט:

נוסחת הבבלי

(א) ר"ח בשם ר' אחא תיפתר כו': (ב) וא"ת כו' הבית ועוד מן הדא הותירו תמימין ימכרו לצרכי מזבח וא"ת לא יצאו לחולין היאך קדשי מזבח חלין על קדשי בד"ה בעלי מומין קדושת כו': (ג) דתני אשם כו' שתים יצא בן שנה כו' יצא א"ר יוחנן ר"י ור"ש אמרו כו' רואה אני כו' בפסח שמא הקדש כו' פסח בא שלמים ואיני רואה את דברי ר"ש באשם שמא הקדש אשם בא עולה א"ר בון אם הקדיש כו' אם הקדיש אשם כו' הקדש דמים קדש כו' הקדיש גופו קדש ר' זעירא בשם ריש לקיש כו' ישראל איש איש כו' ר"י בי ר"א שאל כו': (ד) ר"א דבר פלא ביניהון: (ה) ור' בון הוו יתבין כו' שאינה ראויה כו' רבי ייבו כו':

הגהות הגר"א

[א] ה"ג ר"ח בשם ר' אחא תיפתר שהוממו ופדאן. וה"פ אף אם תשווה קדשי בד"ה למתני' הנ"ל היינו באותן שקודם פדיה עכ"פ הוממו ונהי דבבעלי מומין דקדשי מזבח בעינן שקדם מום קבוע להקדשן אבל הוממו קודם פדיה אסורין אף לאחר פדיה כדתני בסיפא הכא בבד"ה אף שהוממו קודם פדיה מותרין לאחר פדיה וולדן וחלבן אבל לא בנפדין תמימים: [ב] ה"ג מתני' אמרה כן ולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן משא"כ בקדשי בד"ה. ר' חזקי' כו'. וכ"ה במשנה תמורה (לא:) ועי' בק"ע: [ג] צ"ל תיפתר לגיזה ולעבודה כו': [ד] ה"ג אשם בן שנה והביא בן שתים בן שתים והביא בן שנה כשר אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה. רש"א כל עצמן אינו קדוש כו': [ה] צ"ל מה פליגי הכן אמר כו' כלומר באיזה סברא פליגי ר"ש ורבי דאמר אין אני רואה וקאי אדסמיך ליה דמסיק דספיר לא שייך פלוגתא דרבי אלא אפסח ומפ' פלוגתייהו בהדיא: [ו] מימרא המתחלת חברייא בשם ר' יוחנן עד וקשיא בהדא כתיב והעמיד והעריך הכתובה דף יג ע"א שייכא כאן כצ"ל:

תורה אור השלם

1. דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אלהם איש איש מבית ישראל ומן הגר בישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו ליי לעלה:
2. לרצנכם תמים זכר בבקר בכשבים ובעזים: ויקרא כב יח, יט

(א)רב חזקיה בשם רב חסדא תיפתר [א]שפדאן תמימין והוממו רבי יוסה בשם רב חסדא מתני' אמרה כן ולדן וחלבן אסור לאחר פדיונין [ב]רבי חזקיה בשם רבי יוסה קדשי בדק הבית שפדאן תמימין יצאו לחולין (ב)אין תימר לא יצאו לחולין היאך קדשי מזבח חלין על קדשי בדק הבית בעלי מומין קדשי מזבח חלה עליהן ליידה מילה [ג]לגיזה ולעבודה הפריש[ה] נקבה לעולתו ולפסחו ולאשמו [א]עושה תמורה ר"ש אומר לעולתו עושה תמורה לפסחו ולאשמו אינו עושה תמורה רבי[ג] שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש לעולתו ולפסחו ולאשמו אינו עושה תמורה אמר רבי יוחנן טעמא דר"ש שכן מצינו נקבה בעוף כשירה לבא עולה וא"ר יוחנן טעמא דר"ש בן יהודה אם מין במינו הוא חלוק עליו כ"ש מין בשאינו מינו איזהו מין במינו שהוא חלוק עליו כהדא (ג)דתני[ג] [ד]אשם בן שנה והביא בן שתים (יצא) בן שתים והביא בן שלש לא יצא (רבי שמעון אומר [ב]כל עצמן אינן קדושים) א"ר[ד] יוחנן ר"ש ור' יהושע שניהם אמרו דבר אחד כמה דר' יהושע אמר נקבה לעולה לא קידשה אלא הקדש דמים כן ר"ש אמר נקבה לעולה לא קידשה אלא הקדש דמים אין תימר קדשה קדושת הגוף ירעו אמר ר' אני רואה את דברי ר"ש בפסח (שמא הקדש) שהמותר פסח בא שלמים ולימא אין אני רואה דברי ר"ש באשם (שמא הקדש) שהמותר אשם בא עולה אמר רבי אבין אם הקדיש פסח בא שלמים גופו קרב שלמים אם הקדיש אשם בא עולה אין גופו קרב עולה [ה]מהו כדון ההין אמר הקדש דמים (קדוש) הקדיש וההן אמר הקדש גופו (קדוש) הקדיש: [ו]ר' זעירא בשם ר"ש בן לקיש טעמא דרבי יהושע [1]דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל וגו' אשר יקריב לה' לעולה הכל קרב לעולה לרצונכם תמים זכר מנין אפילו נקבות ת"ל [2]בבקר לרבות את נקבות רבי יצחק בי ר"א שאל כתיב זכר ואת אמרת בבקר לרבות את הנקבות ודכוות' כתיב תמים ואת אמרת בבקר לרבות בעלי מומין מה ביניהון (ד)רב אמר שבטא דכדכדא ביניהן: ר"א אומר ימכרו כו' המין: ר' אבהו בשם ר"ש בן לקיש טעמא דר"א [1]דבר אל אהרן ואל בניו וגו' אשר יקריבו לה' לעולה הכל קרב עולה לרצונכם תמים זכר יכול אפילו עופות ת"ל [ג]בבקר ולא עופות רבי ירמיה ור' (ה)בון בר חייה הוון יתיבון ואמרין תמן אמר ר' יוחנן טעמא דר' שמעון שכן נקבה שבעוף כשירה לבא עולה וכא אמר הכין א"ר

קרבן העדה

תמימים אפילו לאחר פדיונן אסור: **תיפתר.** הא דקאמר ר' יוחנן שפודין תמימין ואח"כ הוממו יוצאין לחולין וקמ"ל אע"ג דבשעת פדיון תמימין היו יוצאין לחולין ופי' הרא"פ בזה אינו מחוור כלל: **מתניתא.** דפ"ז דתמורה אמרה כן דתנן התם יש בקדשי מזבח וולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן משא"כ בקדשי בדק הבית והיינו בשקדם הקדשן למומן ה"נ אם נפדו תמימים והוממו יוצאין לחולין: **אין תימר וכו'.** דאם נאמר לא יצאו לחולין א"כ לעולם בקדושת בדק הבית קיימין איך תנן במתני' לר"א זכרים שהוקדשו לבד"ה ימכרו לצרכי זבחי עולות: **בעלי מומין.** המקדיש בעלי מומין למזבח אע"ג שהוא עובר משום חמשה שמות מ"מ קדושת מזבח חל עליהן: **ליידה מילה.** לאיזה דבר חל עליהן קדושת המזבח: **ומשני לגיזה ועבודה.** דאילו קדשי בדק הבית מותרין בגיזה ועבודה וקדשי מזבח אסורין: **לעולתו לפסחו ולאשמו.** ואלו אינן באין אלא זכרים: **שכן מצאנו עולת נקבה בעוף כשרה.** דאמר מר תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעוף הלכך חל עליה שם עולה שתרעה ותעשה תמורה: **וא"ר יוחנן טעמא דר"ש.** אליבא דרשב"י: **אם מין במינו הוא חלוק עליו.** אפי' באיל גופיה שמביא לאשם אם שינה אינו חל עליו שם אשם כדמסיק כ"ש אם מקדיש נקבה לאשם שאינו קדוש: **ה"ג הביא בן שתים לא יצא.** וכ"ה בבבלי וברמב"ם: **כן ר"ש אמר.** לשיטת ר"ש בן יהודה דכל מידי דלא חזי ליה לגופיה לא נחתי ליה קדושת הגוף ואפילו עולה הלכך אינן צריכין לרעות אלא ימכרו מיד לצרכי אותו המין ואינן עושין תמורה: **ה"ג א"ר אין אני רואה וכו'.** וכ"ה בבבלי: **שמא הקדש פסח בא שלמים.** שכן מותר פסח קרב שלמים ושלמים באין נקבה ואע"ג דהך נקבה לא קרבה שלמים אפי' לאחר הפסח אלא תרעה מיהו שם שלמים עלה ונחתה לה קדושת הגוף: **ופריך ולימא ולא אראה דבריו של ר"ש באשם.** הואיל ומותר אשם קרב עולה ואישתכח דהך נקבה דאשם עולה היא ותיקדש קדושת הגוף: **גופו קרב שלמים.** הפסח עצמו לאחר הפסח קרב שלמים הלכך חל עליו שם שלמים: **אין גופו קרב עולה.** אלא ירעה עד שיסתאב ודמיו יפלו לנדבה לקייץ המזבח: **מאי כדון.** במאי פליגי ת"ק ור"ש ודברי הרא"פ בזה אין נראין: **ההן אמר וכו'.** ת"ק סבר קדושת דמים קדש אפי' אינו אלא קדושת דמים עושה תמורה דמגו דנחתא ליה קדושת דמים קדוש נמי קדושת הגוף ור"ש סבר דוקא אם קדש קדושת הגוף מתחילה הוא דקדש לרעיי' ולתמורה אבל קדושת דמים לא דלא אמרינן מגו: **איש איש מבית ישראל.** ומן הגר בישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו לה' לעולה: **הכל קרב לעולה.** כל מה שהם נודרים ומתנדבים מדברים אשר יקריבו לה' אפי' יינות ושמנים וסלתות יהיה לעולה: **ואת אמרת בבקר לרבות נקבות.** בתמיה לא לכתוב זכר ולא בבקר: **ומשני ודכוותה כתיב תמים.** דכתיב תמים זכר ואפ"ה קדש לדמי דתנן המקדיש בעלי מומין למזבח אף על פי שהוא עובר בלא תעשה מה שעשה עשוי דכתיב ולנדר לא ירצה רצוי הוא דלא מרצה הא מיקדש קדשי לדמי ה"נ לכתחלה לא יקדיש נקבה מיהו אי מיקדש קדשי לעולה קדשי לדמי: **מה ביניהון.** מאי איכא בין ר"ע לרבי פפיים: **שיבטא דכדכדא ביניהון.** וכדכד היינו עץ שיש לאורגים שראשו חד ומעבירו על השתי כשהוא מתוח לפניו ושובט בו החוטין ומקרב המבדילין בין שני חוטין העליונים והתחתונים ומיד נוחים להתפרק ונפתח שער לירות בו חוט הערב וקאמר רב שיש הפרש גדול ביניהם דהא דקאמר ר' פפיים שהמקדיש בפירוש כדברי ר"א היינו שהקדיש בפירוש לבד"ה אבל הקדיש סתם כר"י ור"ע סובר שסתם הקדשות לבדק הבית א"נ ה"ק כשם שהכדכד מקרב המבדילין כך קרובים דברי ר"פ ור' עקיבא דהמקדיש בפירוש היינו שפירש נכסי ובהמה וכדפרישית במתני' ואפשר לומר דאף ר"ע מודה בזה ורא"פ פי' בענין אחר ודבריו תמוהים ע"ש: **הכל קרב עולה.** כל מה שנודרים ונודבים מדברים אשר יקריבו לה' אפי' יינות ושמנים וסלתות יהיו לעולה: **יכול אפי' עופות.** יקריב בדמיהן או אם הקדיש עוף יקריבנה עולה: **ת"ל בבקר.** הא אינו מקריב בכל מה שמתנדב אלא עולת בהמה בלבד: **תמן אר"י וכו'.** אהא דאר"ש המפריש נקבה לעולה עושה תמורה קאר"י דהיינו טעמא לפי שמצינו נקבה בעולת העוף נחתי לה קדושת הגוף ועושה תמורה: **והכא הוא אמר הכין.** דהמקדיש עופות ימכרו שמעינן דלא נחתי להו קדושת הגוף דאל"כ אסורין למכור:

תקלין חדתין

שם דבעלי מומין למזבח חמירי מתמימין דבד"ה ומה דאסר בבעלי מומין דמזבח בלא פדיון בבד"ה שרי בתמימין אף בלא פדיון ומינה מוכח הא דקתני במתני' שם גבי קדשי בעלי מומין דמזבח לאחר פדייה דוולדן וחלבן מותר. ה"נ בקדשי בד"ה אף תמימין שרי עכ"פ לאחר פדיון ומביא סתם מתני' וולדן וחלבן מותר לאחר פדייה משום דבעלי מומין דקדשי מזבח בעלי מומין שוין עם תמימים דבד"ה ודאי ולא חמיר בע"מ דקדשי מזבח מתמימין דבד"ה: ודחי סייעתיה. וה"ג **ספפר שהוממו ופדאן.** כלומר גם שתשווה קדשי בד"ה למתני' הנ"ל היינו באותן שקודם פדייה עכ"פ הוממו ונהי דבבעלי מומין דקדשי מזבח בעינן שקדם מום קבוע להקדשן אבל הוממו קודם פדייה אסורין אף לאחר פדייה כדתני בסיפא הכא בבד"ה אף שהוממו קודם פדייה מותרין לאחר פדייה וולדן וחלבן אבל לא בנפדין תמימים: ה"ג **מתני' אמרה כן וולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן.** משא"כ בבד"ה והוא מתני' בתמורה (ל"א ב') : **ור' יוסי בשם רב חסדא.** מביא סייעתא דהוממו ופדאן בקדשי בד"ה יוצאין לחולין כדאמר רבי חזקיה בשם ר' אחא תפתר כו' מדקתני התם וולדן וחלבן כו' והתם בהוממו ופדאן איירי כדקתני בהדיא בגמרא דמתני' דבכורות שם כל שקדם הקדשן את מומן ועלה קתני משא"כ בבד"ה הרי דבבד"ה הוממו ופדאן יוצאין לחולין: **היאך קדשי מזבח חל על קדשי ב"ה.** דקתני במתניתין ימכרו לצרכי עולות אם גם אחר פדיון אינם יוצאין לחולין היאך יחול עליהן קדשי מזבח לאחר מכירתן הא קי"ל בתמורה אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית אין משנין אותן מקדושה לקדושה: ודחי **בעלי מומין קדושת מזבח חלה עליהן.** כשהקדיש בע"מ לבד"ה ופדאן קדושת מזבח חל עליהן: **ליידה מילה.** כלומר לאיזה דבר חל קדושת מזבח עליהן הא אינן ראוין למזבח: **ספפר לגיזה ועבודה.** דאסורין קדשי מזבח בגיזה ועבודה: **הפריש נקבה כו'.** איידי דתני במתניתין חילוקא דזכרים ונקבות סידר הכא פלוגתייהו בזה: **לעולתו לפסחו כו'.** שאלו כולן זכרים דוקא: **טעמא דר"ש.** דאמר לעולתו עושה תמורה: **שכן מצינו נקבה כשירה בעוף לעולה.** דקיי"ל תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות ולכן חל שם עולה עליה לעשות תמורה: **טעמא דר"ש בן יהודה.** דס"ל דבכולם אין עושה תמורה: **אם מין עם מינו כו'.** היינו באשם גופיה כדמפרש לה: **דתנן.** בתוספתא פ"ק דזבחים והובאה בש"ס דמנחות תמורה (י"ט ב') : ה"ג **אשם בן שנה כו'.** אשם בן ב' שנים אשם גזילות ומעילות ושפחה חרופה דכתיב בהו איל. אשם בן שנה אשם נזיר ומצורע דכתיב בהו כבש: **ר"ש אומר כל עצמן אינן קדשים.** כל עיקר אינן קדושים וזהו מין עם מינו דשניהם זכרים רק שחלוקין בזמן וס"ל דאינן קדושים כ"ש מין עם שאינו מינו ורשב"י משום ר"ש אמר לה: **ר' יהושע.** דמתניתין דאמר נקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ויביא בדמיהן כו': **אלא להקדש דמים.** דקאמר נקבות ימכרו לצרכי שלמים ואי הוי קדיש בקדושת הגוף הוי בעי רעיה עד שיסתאב. וזהו דאמר אין תימר קדשה קדושת הגוף הל"ל ירעו עד שיפול מום וימכר ויקנה בדמיהן שלמים וס"ל כרשב"י אליבא דר"ש דאף בעולה אינו עושה תמורה דסבר כל מידי דלא חזיא ליה לגופיה לא נחתא ליה קדושת הגוף והכי מוקי לה בתמורה (כ' ע"ב) דר' יהושע ס"ל כרשב"י אליבא דר"ש: ה"ג **א"ר אין אני רואה כו' שמותר פסח בא שלמים.** כלומר הואיל ושייכי שלמים בפסח ושלמים באים נקבה ואע"ג דהך לא קרבה נקבה אפילו שלמים לאחר פסח כמ"ש בתמורה י"ח נשתיירה לאחר הפסח תרעה מיהו שם שלמים עלה הואיל והוא שלמים נקבה ונחתא לה קדושת הגוף: ה"ג **ולימא אין אני רואה דר"ש באשם שמותר אשם בא עולה.** וכ"ה בתמורה שם כלומר וכיון שמותר אשם בא עולה אשתכח דהך נקבה דאשם עולה היא ותקדיש קדושת הגוף בעולת נקבה דהא מצינו עולת נקבה בעוף: **ודחי ר' בון.** אם הקדיש פסח כו' גופיה קרב שלמים ושם שלמים עליה משא"כ באשם דאין גופו קרב עולה אלא ירעה עד שיסתאב ודמיו יפלו לנדבה לקיץ המזבח ולכן לא חל קדושת הגוף עליה: ה"ג **מה פליגי.** כלומר באיזה סברא פליגי ר"ש ורבי דאמר אין אני רואה וקאי אדסמיך ליה דמסיק דספיר לא שייך פלוגתא דרבי אלא אפסח ומפרש פלוגתייהו בהדיא.

הכין אמר הקדש דמים קדיש. ר"ש ס"ל דלא נחתא קדושת הגוף משום דמותרו בא שלמים דהא הכא אין גופו קרב שלמים כדאמר בתמורה נשתיירה אחר הפסח אינה קרבה שלמים הואיל ומחמת קדושה פסולה קאתיין ואידחו מפסח אידחו נמי משלמים וא"כ בכה"ג אין גופיה קרב שלמים ואינו קדש אלא הקדש דמים: **וההן סבר.** רבי ס"ל הקדש גופיה קדיש משום דשם שלמים עליה הואיל והויא שלמים נקבה. ואיכא דמפרשי לה דהאי מאי כדון את"ק ור"ש קאי ומפרש פלוגתייהו דת"ק ס"ל הקדש דמים נמי קדיש לענין תמורה דהואיל ובא עליה קדושת דמים בא נמי קדושת הגוף לענין תמורה ור"ש ס"ל הקדש גופיה קדיש דוקא מתחילה בעינן הקדש גופיה לענין תמורה ולא הקדש דמים: ה"ג **חברייא בשם ר' יוחנן כו'.** טעמא דהדין תניא. על מימרא דרשב"י בשם ר"ש דאינו עושה תמורה: **מה ת"ל טמאה.** להורות דינא דבהמה טמאה הא כתוב למטה ואם בבהמה הטמאה ופדה בערכך וגו': **אפילו טמאה לאותו השם.** כמו נקבה לעולה ואשם ופסח וכתיב ביה והעמיד והעריך דלא חלה עליה קדושת הגוף ואינו עושה תמורה: **לא אמר כן.** מזה הכתוב דייק להיפוך דסתמא דעושה תמורה ומסיפיה דקרא קמדייק דכתיב אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' דהל"ל אשר לא יקריבו לה' אלא דה"ק כל שאינה ראויה ליקרב לא כאן ולא קרבן במקום אחר הוא דאינו עושה תמורה לאפוקי נקבה לעולה ראויה ליקרב במקום אחר דהיינו בעוף כדאמר לעיל טעמיה: **הרי הרובע כו'.** דאינן ראוין ליקרב בשום מקום ועושין תמורה כדתנינא בתוספתא פ"ק דתמורה להדיא: **א"ל אף כו'.** דס"ד דר"ז קאי על חברייא דס"ל פירושא דטמאה כוותייהו וטעמא דר"ש סתמא מפרש ולהכי נקיט עולה בדבריו ולכן הקשו לו והשיבם דהוא ס"ל דבטמאה ממש איירי האי קרא וה"ק דומיא דטמאה דאיירי בה אשר לא יקריבו ממנה בשום מקום קרבן משא"כ הרובע והנרבע ונקבות לעולה כו' דבכולן יש במינם קרבן ועושין תמורה: **וקשיא בהדא כתיב והעמיד והעריך.** וכי בטמאה ממש כתיב והעמיד והעריך דהא בהמה טמאה כבר אמור מקרא דואם בבהמה הטמאה וגו' ופדה בערכך והאי והעמיד והעריך מוקמינן בבע"מ שנפדו. וזה ידוע בברייתות ותוספתות בכולא תלמודא כדאמר בתמורה (ל"ב ב') ובבכורות (ל"ז ב') ובספרא דקאמר שם בברייתא ואם כל בהמה וגו' בבעלי מומין שנפדו הכתוב מדבר או אינו אלא בבהמה טמאה ממש הרי כבר אמור ואם בבהמה טמאה ופדה בערכך וגו' אלא בבעלי מומין כו' ומהא נפקא לן דבעינן העמדה והערכה לבעלי מומין. ושאם מתו בין תמימין בין קדשי מזבח שנפל בהן מום יקברו. אלא ע"כ טמאה באותו השם' ודחה דיוקו לגמרי: **טעמא דר"י.** דאמר זכרים עצמן יקרבו עולות ונקבות דמיהן יבואו לעולות: **הכל קרב עולה.** דריש לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו לה' יהיה עולה והיינו גם במקדיש נכסיו יקריבם לעולה: **מנין אפילו נקבות.** שיבואו הדמים לעולות: **ת"ל בבקר.** לרבות נקבות בכלל ג"כ: **כתיב זכר כו'.** כלומר כיון דאמרת דבבקר מרבה אף נקבות שיהיה דמיהן לעולות ומפיק ממיעוטא דתמים ה"נ נרבה מזה אף בעלי מומין וליפוק מיעוטא דתמים: **ומה ביניהן.** מה חילוק יש ביניהם בסברת דרשת הכתוב למידרש בבקר לרבות נקבות ולא בעלי מומין: **שבטא דכדכדא ביניהון.** עץ האורגים שמבדיל בין החוטים לירות שם חוט הערב. כלומר הבדל יש ביניהם ניכר ולכן לא פירש. והיינו טעמא דבבקר סתמא משמע גם נקבות שראוין ג"כ לקרבן כמ"ש אם מן הבקר הוא מקריב אם זכר ואם נקבה תמים יקריבנו וגו' ומרבינן בבקר דומיא דקרבן שיהא תמים וראוי לקרבן אחר אבל לרבויי בבקר בעלי מומין לא משמע כלל כמו דממעט לקמן מבבקר עופות דלא משמעי בתי' בבבקר ה"נ בע"מ לא נכללו בבבקר שאינן ראוין לקרבן כלל ולא נקדשו בקדושת הגוף כלל שיהא לקרבן עולה דנימא שיביא מדמיהן לעולה אלא לבדק הבית. ועוד דהכא מרבינן מבבקר נקבות ופרט וכלל הוא ונעשה כלל מוסף על הפרט אבל בתמים אחר בבקר חזר וכתב כל אשר בו מום לא תקריבו כי לא לרצון וגו': **רבי אבהו בשם ר"ל טעמא דר"א כו'.** סמיך לה מימרי דאמוראי בשם ריש לקיש והוא טעמא לר"א בתרא דאמר ימכרו לצרכי אותו המין ויביא בדמיהן עולות. וגם העופות ימכור ולא יקריבם למזבח: **הכל קרב עולה כו'.** כלעיל ובמתני' בתרא רבי אלעזר גרסינן ולא רבי אליעזר דהוא בר פלוגתיה דר"י ולא ס"ל הכל קרב עולה: **תמן אר"י טעמא דר"ש כו'.** גבי הפריש נקבה לעולה דס"ל לר"ש עושה תמורה ופירש ר"י טעמיה שכן כשירה נקבה בעוף לעולה וא"כ מצינו בשם עולה נקבה ולהכי חלה הקדושה ועושה תמורה: **והכא הוא אמר הכין.** היינו חברייא בשם רבי

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

קיימתיה. טעמא דר"א דמתני' כדר' שמואל: **לא היא.** עצמה: **ולא דמיה.** ע"י פדיון כשנפל בה מום: **אלא הקדש דמים.** דהיינו קדושת בדק הבית: **ואמרת יאות.** ושפיר קאמרת שעופות לבד"ה: **להקריבו.** לעולה לקייץ המזבח א"א דכתיב בבקר: **שאין לעוף פדיון.** אף שנפל בו מום כדאיתא בתו"כ: **לפום כן וכו'.** לפיכך צריך לומר דעופות לא קדש מתחילה אלא קדושת דמים: **טעמא דהין תניא.** טעמו דהך תנא דאמר אליבא דר"ש המפריש נקבה לעולה ולאשם ולפסח אינו עושה תמורה: **אלא אפי' טמאה באותו השם.** שלא קרא עליו שם קרבן הראוי לו: **וקשיא בדא כתיב והעמיד והעריך.** בתמיה וכי קרבן כזה שהוא תם בעי העמדה והערכה דהא בסיפא דהך קרא כתיב והעמיד והעריך וכאן ממ"כ לא בעי העמדה והערכה או שאינו קדוש כלל או שהוא עצמו קרב למזבח: **ה"ג יצאה נקבה שבעולה.** וה"פ אם הקדיש נקבה לעולה הרי היא ראויה למזבח לשם שלמים: **הרי הרובע והנרבע.** דתני בתוספתא פ"ק דתמורה דעושין תמורה ואינה ראויה להקרבה כלל: **אלא.** דומיא דטמאה ממש שאין במינה קרבן לאפוקי עולת נקבה שיש במינה קרבן: **ה"ג בהדא כתיב והעמיד והעריך.** סיומא דתירוצא דר"ז הוא כיון דקרא איירי בטמאה ממש צריכה העמדה והערכה:

הלכה ה מתני' **משערין את הלשכה.** נותנין שיעור לייגות ושמנים וסלתות שיעמיד זה השער לשלשים יום ולוקחין מהם הגיזברין מה שצריכין באותו סכום שפסקו ואם נתייקר המקח אין מוסיפין דמים ואם הוזל לוקחין לפי הזול: **המקבל עליו לספק סלתות.** בימות קציר חטים ובצירת ענבים ומסיקת זתים היו הגזברים מקדימין מעות לחנוני והיה החנוני מקבל עליו לספק ייגות ושמנים וסלתות כל השנה ואם היו אז נמכרים ד' סאין בסלע והוקרו ועמדו ג' סאין צריך ליתן ד' סאין דהקדש קונה בכסף דכתיב ונתן הכסף וקם לו ואם קיבל לספק ג' סאין בסלע והוזלו ועמדו ד' בסלע נותן ד' בסלע דלא גרע מהדיוט דלא קני אלא במשיכה: **התליעה לו.** ואפילו משך הגזבר ונתן מעות אחריותם על החנוני: **אינו מקבל מעותיו.** כלומר אינן נחשבין מעותיו של חנוני ולא זכה בהם אע"פ שקבלום מהגזבר: **עד שיהיה המזבח מרצה.** שיעלה לרצון על המזבח הלכך אם התליעה הסולת או שהחמיץ היין אחריותם על החנוני: גמ' **מיד היו מקבלין את מעותיהן.** דלא חיישינן שיפסלו שהכהנים זריזין הן:

הדרן עלך פרק התרומה

הלכה א מתני' **על החותמות.** ועל הסלתות כדמפרש לקמן במתני': **על הפייסות.** להורות סדר הגורל מי יזכה בעבודה זו ומי בזו כמפורש במס' יומא: **על הקינים.** מחוסרי כפרה כגון זב וזבה ויולדת שמביאין קני חובה דהיינו תורים ובני יונה נותנים מעותיהם לשופרות שבמקדש והממונים על השופרות לוקחים המעות ומביאין בהן הקנים והיה צריך שיתמנה על זה חכם גדול ובקי כדאמרינן במסכת אבות קנים ופתחי נדה הן הן גופי הלכות: **שהיה פותח דברים וכו'.** והוא מרדכי בלשן שעלה מן הגולה ונקרא כן שהיה בולל לשונות הרבה כדמפרש בגמרא: **על חולי מעיים.** מפרש בגמרא: **חופר שיחין.** היה בקי בחפירות שיחין כדמפרש בגמרא והיה ממונה לחפור שיחין כדי שיהיו מים מצויין לעולי רגלים: **גביני.** כך שמו של האיש המכריז כדמפרש בגמרא: **על נעילת שערים.** לנעול השערים בערב ולפתחן בבקר: **על הפקיע.** מפרש בגמ': **צלצל.** כלי שיר שיש לו קול גדול לשון תצלינה אזניו צימבל"ו בלע"ז וכשהיו שומעין קולו היו הלוים מתחילין בשיר: **על השיר.** להתחיל את השיר וכשהיה מסיים היו כולן מסיימין: **בית גרמו וכו'.** כולה מפרש בגמרא: גמ' **כשירי דור ודור בא למנות.** שאי אפשר שאלו הנזכרים היו ממונים בכל זמן הבית דבכל דור דור היו משתנים הממונים לכן פירש דאותן הכשרים שבכל מינוי ומינוי מנה התנא במשנתנו: **מי שהיה באותו הדור.** כשעלו ישראל מן הגולה מנה אותן שהיו בדורו ולא כל הממונים שהיו בזמן הבית: **על כולן הוא אומר וכו'.** אהא דתנן בפ"ג דיומא בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים בית אבטינס לא רצו ללמד וכו' הוגרס בן לוי היה יודע פרק בשיר ולא רצה ללמדו בן קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב על הראשונים הוא אומר זכר צדיק לברכה ועל האחרונים הוא אומר שם רשעים ירקב וקאמר דלמ"ד דכשרים מנה התנא א"כ ע"כ לומר דאף בית גרמו ובית אבטינס היו כשרים שהרי מנה התנא אותם כאן ושם רשעים ירקב אבן קמצר לחודיה קאי: **על כולן הוא אומר שם רשעים ירקב.** אפילו על בית גרמו: **על בן קטין וחביריו.**

א"ר יוסי קיימתיה כהא דא"ר שמואל בשם ר' זעירא כל שאינה יכולה ליקרב לא היא ולא דמיה לא קדשה אלא הקדש דמים ואת אמרת יאות להקריבו אין את יכול דכתיב בבקר ולא עופות לפדותו אין את יכול [א]שאין לעוף פדיון לפום כן צריך מימר לא קדשה אלא קדושת דמים חברייא בשם רבי יוחנן ר' אייבו בר נגרי אמר קומי רבי אילא בשם רבי יוחנן טעמא דהין תניא [1]ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' מה ת"ל טמאה אלא אפילו טמאה באותו השם וקשיא בדא כתיב והעמיד והעריך ר' זעירא בשם ר"א לא אמר כן אלא ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' כל שאינה ראוי ליקרב לא כאן ולא במקום אחר אינו עושה תמורה יצאת נקבה (שבעוף) לעולה אע"פ שאינה ראויה ליקרב כאן ראוי ליקרב במקום אחר (א)רבי אבון ורבי בון בעון קומי רבי זעירא הרי [ב]הרובע והנרבע שאינן ראוין ליקרב לא כאן ולא במקום אחר והרי הן עושין תמורה אמר לון אף אני לא אמרתי אלא טמאה ממש (ס"א ממום) וקשיא בדא כתיב והעמיד [2]והעריך:

הלכה ה מתני' [ג]אחת לל' יום משערין את הלשכה כל[א] המקבל עליו לספק סלתות מארבע עמדו משלש יספק מד' משלש ועמדו מד' יספק מד' שיד הקדש על העליונ' אם התליעה סולת התליעה לו ואם החמיץ יין החמיץ לו אינו מקבל מעותיו עד שיהא המזבח מרצה: גמ' תני[ב] בשם ר"ש מיד היו מקבלין את מעותיהן והכהנים זריזין הן:

הדרן עלך פרק התרומה

הלכה א מתני' [ד]אלו הן הממונים שהיו במקדש יוחנן בן פנחס על החותמות אחייה על הנסכים (ב)מתיה בן שמואל על הפייסות פתחיה[ג] על הקנין פתחיה זהו מרדכי ולמה נקרא שמו פתחיה שהיה פותח דברים ודורשן ויודע בשבעים לשון. בן אחייה על חולי מעיים נחוניה חופר שיחין גביני כרוז בן גבר על נעילת שערים בן[ד] בבי ממונה על הפקיע בן ארזא על הצלצל הוגרס בן לוי על השיר בית גרמו על מעשה לחם הפנים בית אבטינס על מעשה הקטורת ואלעזר על הפרוכת ופנחס המלביש[ה]: גמ' ר'[ו] חזקיה א"ר סימון ורבנן חד אמר כשירי דור ודור בא למנות עליהן וחרנה אמר מי שהיה באותו דור מנה מה שבדורו [א](מאן דאמר כשירי כל דור ודור בא למנות על כולן הוא אומר [3]זכר צדיק לברכה מאן דאמר מי שהיה באותו דור מנה מה שבדורו על כולן הוא אומר ושם רשעים ירקב ועל מי נאמר זכר צדיק לברכה על בן קטין וחביריו) אמר

ריבב"ן

מתני' **משערין את הלשכה.** לפרוע את חובת ההקדש כדתניא בתוספתא אחת לל' יום משערין את הלשכה. כל מי שמכר להן ייגות ושמנים וסלתות ואמר תנו לי מעותי אין שומעין לו[ז] אלא הולך אצל גזבר וגזבר מעמידו אצל שולחני: **שיד ההקדש על העליונה.** אם נתיקרו אינו מפסיד ההקדש שהמעות קונות כדכתיב ונתן הכסף וקם לו. הוזלו אין ההפסד להקדש לפי שאין כח הדיוט חמור מן ההקדש שאינה קונה אלא במשיכה: **התליעה סולת התליעה לו.** למוכר ואסור למזבח דתנו רבנן במנחות בפרק כל קרבנות סולת שהתליעה רובה פסולה חטין שהתליעו רובן פסולות. וכן אם נספך היין נספך למוכר כדתניא בתוספתא פ"ב אינו מקבל את מעותיו עד שיהא המזבח מרצה. ירושלמי תני ר' שמעון אומר מיד היה מקבל מעותיו והכהנים זריזין הן:

מתני' **אלו הן הממונים.** ירושלמי רבי חזקיה ורבנן חד אמר כשירי כל דור ודור בא למנות וחרנא אמר מי שהיה באותו הדור מנה מה שבדורו. על החותמות שהיה נותן חותם למי שרוצה סולת ויין ושמן מן הגזבר דדמיהן ידועין לכל ומי שבא לקנות מן ההקדש נותן מעות ליוחנן והוא נותן לו חותם והיה כתוב בו דמי נסכי כבש או איל או פר כדמפרש לקמן וכתב בו שם היום ושם המשמר ואחיה היה נותן לו הסולת והיין והשמן: **על הפייסות.** כדמפרש ביומא פ"ב כשהיו באין להפיס זקן ויושב במערבה בלשכה חציה בנויה בקודש וחציה בנויה בחול ומלמד להם דרך הפייס א"נ הוא היה נוטל מצנפת מראשו של א' מהן וממנו היה מתחיל המנין כדמפרש התם: **פתחיה זה מרדכי בלשן ולמה נקרא שמו פתחיה שהיה פותח דברים ודורשן ויודע בשבעים לשון.** היכי דמי פותח דברים ודורשן כדאמר במנחות בפרק ר' ישמעאל (דף סד:) מעשה שבא העומר מגגות צריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר מטא עומר לא הוו ידעי מהיכא לייתוי אכרוז אתא ההוא חרשא אותיב חדא ידיה אאיגרא וחדא ידיה אצריפא אמר להו מרדכי מי איכא דוכתא דשמיה גגות צריפין או צריפין גגות בדוק ואשכח מטא לאתויי שתי הלחם לא הוו ידעי מהיכא לייתוי מפרש בירושלמי לפי שכל התבואות נשדפו באותה שנה בארץ ישראל אכרוז אתא ההוא חרשא אותיב חדא ידיה אעיניה וחדא ידיה אסכרא אמר להו מרדכי מי איכא דוכתיה דשמיה עין סוכר או סוכר עין בדוק ואשכח הנהו ג' נשים דאתיין ג' קנין חדא אמרה לזיבתי וחדא אמרה לימתי וחדא אמרה לעינתי. סבור זיבתי זיבה ממש לימתי ששפעה כים לעינתי שופעת כמעין דכלהו חדא לחטאת וחדא לעולה אמר להו מרדכי שמא בזוב סיכנה בים סיכנה בעינא סיכנה וכולן עולות דבנדר הביאום בדוק ואשכח היינו דתנן פתחיה על הקינין שהיה עומד לפרש כיצד מביאות הנשים קיניהם: מתני' **על חולי מעיים.** ירושלמי על ידי שהכהנים הולכין יחפין

מסורת הש"ס

א) בבא מציעא נז ב מנחות ל א, ב) לעיל פ"ב הל"ב, ג) מנחות סה א, ד) יומא כג א, ה) בש"ס בבלי דפו"ר איתא על המלבוש, ו) ירושלמי יומא פ"ג הלכה ט, ז) עי' בתוספתא בפ"ב דליתא שם כהך לישנא ונראה שחסר כאן בהעתקת לשון התוספתא וע"ש היטב,

עין משפט נר מצוה

מה א מיי' פרק ו מאיסורי מזבח הלכה ד:

מו ב מיי' פרק א מתמורה הל"ח:

מז ג מיי' פ"ז מהל' המקדש הל"ג ובהשגות:

א ד מיי' שם הל"א:

נוסחת הבבלי

(א) רבין ורבי בון כו' והנרבע הרי אינן ראוין כו': (ב) מתתיה בן שמואל כו':

הגהות הגר"א

[א] ה"ג תמן תנינן על הראשונים נאמר זכר צדיק לברכה ועל אלו נאמר שם רשעי' ירקב מ"ד כשירי דור ודור בא למנות עליהן הוא אומר זצ"ל מ"ד מי שהיה באותו דור מנה מה שבדורו על מי נאמר זצ"ל על בן קטין וחביריו כצ"ל. והוא ביומא פ"ג וגי' הספרים משובשת ועי' בס' ת"ח טעם מרווח ועיין בק"ע שהביא הגמרא דיומא שם:

ציון ירושלים

הוגרס בן לוי על השיר. עי' תוספות יו"ט מ"ש בזה ועי' שו"ת (א) אא"ז סימן טו בהגהת בנו הרב שם:

תורה אור השלם

1. וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַיְיָ וְהֶעֱמִיד אֶת הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן:
ויקרא כז יא

2. וְהֶעֱרִיךְ הַכֹּהֵן אֹתָהּ בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כְּעֶרְכְּךָ הַכֹּהֵן כֵּן יִהְיֶה:
ויקרא כז יב

3. זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב:
משלי י ז

תקלין חדתין

יוחנן גופיה דדריש טמאה לאותו השם שאינה ראויה לעולה. ורמי דידיה אדידיה דכיון דאמר סברא דיליה שכן כשרה כו' א"כ אינה טמאה לאותו השם ואיך מפרש טעמיה דרשב"י מטעם זה ולהכי גרסינן למימרא דחברייא סמוך לעיל מינה וגירסת הספרים שיבוש הוא דאיך פריך מר' יוחנן אדר"ל וגם דכל שקלא וטריא שייכא לעיל דעסקינן בטעמייהו דר"ש: **א"ר יוסא קיימתיה כההיא דאמר שמואל כל שאינה קריבה כו'.** רבי יוסא אמר שהוא קיים דבריו דלא ליסתור כל כך דמה שאמר טמאה מאותו השם היינו דבהקדיש סתם כמו המקדיש נכסיו והיו בהן עופות אינה קדשה לא היא ולא דמיה היינו בין תמימה דהא בבקר כתיב ולא עופות. ודמיה היינו כשנפלה בה מום ג"כ לא קדשה שאין לעוף פדיון אף בנפל בה מום כדתניא בספרא ולכן נקרא טמאה לאותו השם דאינה ראויה בכולה שם עולה ולכן דריש לה בקרא הכי טמאה באותו השם וכו' והעמיד לאורויי דאינו עושה תמורה ולעיל גבי טעמא דר"ש הכי פריש לה הואיל ופעם בהקדיש עוף תמימה בפירוש לעולה קדשה קדושת הגוף ולהכי חלה הכא גבי נקבה קדושת הגוף לענין לעשות תמורה ולהכי נטר בסדר השקלא וטריא ותירוצי דר"י אדר"י עד דאמר טעמא דר"א דמפורש בבקר ולא עופות: **מתני' משערין את הלשכה.** קובעין שער לייגות ושמנים כו' על ל' יום והגזברין לוקחין מהם מה שצריכין באותו הזמן ואם נתייקר המקח אין מוסיפין דמים ואם הוזל לוקחים כפי הזול: **המקבל כו'.** בימות הקציר והבציר היו לוקחים מעות אצל הגזברין והיו מקבלין עליהם להספיק סלתות ושמנים כל השנה ואם היה אז נמכרים ד' סאין בסלע והוקרו עד שעמדו ג' סאין בסלע צריכים ליתן ד' דהקדש קונה בכסף דכתיב ונתן הכסף וקם לו וכן אם הוזלו נותן כשער שהוזל דלא גרע מהדיוט שאינו קונה אלא במשיכה: **התליעה לו.** ואפי' משך הגזבר ונתן מעות אחריותם על החנוני: **אינו מקבל מעותיו.** אינם נחשבים מעותיו של חנוני ולא זכה בהם אע"פ שקבלם מהגזבר: **עד שיהיה המזבח מרצה.** שיעלה לרצון על המזבח הלכך אם התליעה הסולת או שהחמיץ היין אחריותם על החנוני: **גמ' תני בשם** **ר"ש מיד כו'.** דלא חיישי' שיפסלו שהכהנים זריזין הן: הדרן עלך התרומה פרק רביעי **מתני' אלו הן הממונים כו'.** לשון רבינו הגאון. כולם נקראו ע"ש הראשון וכן במלכים פרעה ואבימלך ומלכי צדק וכמ"ש במנחות במרדכי. ובירושלמי בפנחס המלביש: **הפייסות.** להורות סדר הגורלות מי יזכה בעבודה זו ומי באחרת: **הקנים.** כגון זב וזבה ויולדת שמביאין קני חובה נותנים מעותיהם לשופרות שבמקדש והממונים על השופרות לוקחים המעות ומביאין בהן קנין והיה צריך שיתמנה על זה חכם גדול ובקי כדתנן קנין ופתחי נדה הן הן גופי הלכות: **ויודע בשבעים לשון.** הוא סיומא דמילתא דלהכי מינוהו לזה לפי שכל הנשים שמביאין הקינים לשונם משונים לארצותם ללשונותם ומשובש ג"כ והוא היה מבין כל ע' לשון וממילא הבין כל שיבושי אותן הלשונות וכמפרש בגמרא על אחת שאמרה לזיבתי ופירש הוא כוונתה שבא זאב ליטול את בנה: **על חולי מעים.** מפרש בגמרא: **חופר שיחין.** כדי שיהא מים מצויין לעולי רגלים: **גביני.** שם אדם המכריז: **צלצל.** צימב"ל בלע"ז וכשהיו שומעין קולו היו מתחילין הלוים בשיר: **בן לוי.** משבט לוי על השיר להתחיל ובסיומו היו כולן מסיימין: **גמ' כשרי כל דור ודור.** שלא מנה רק הכשרים המיוחדים. ולכן מנה אלו בלבד אע"פ שהיו עוד בדורות אחרים ממונים אחרים לא מנה אלא המעולים כמ"ש ראיתי בני עליה והמה מועטים במספר: **מי שהיה באותו הדור כו'.** ולאו דוקא משום שהן כשרי כל דור אלא המונה מנה אלו שהיה בדורו: ה"ג **תמן תנינן.** ביומא פרק ג': **עליהן הוא אומר זכר כו'.** דאיהו ס"ל שכל המנויין כאן היו כשרים וא"כ לדידיה צריך לפרושי מ"ש ביומא על הראשונים נאמר זצ"ל על כולם גם אבית גרמי ובית אבטינס אף שמזכירים שם במשנה לגנאי. אך דבברייתא אמרו שמצאו תשובה לדבריהם וכ"ה בסוגיין ולכן נאמר גם עליהם זצ"ל ועל בן קמצר שלא מצא תשובה לדבריו נאמר ושם רשעים כו': **מ"ד מי שהיה כו'.** ול"ד כשרים א"כ מתני' דיומא כפשטיה דעל הראשונים קאי על בן קטין וחבריו דחשיב שם ברישא דמתני' דמזכירן לשבח עליהן קאי מ"ש זצ"ל וגירסת הספרים

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות